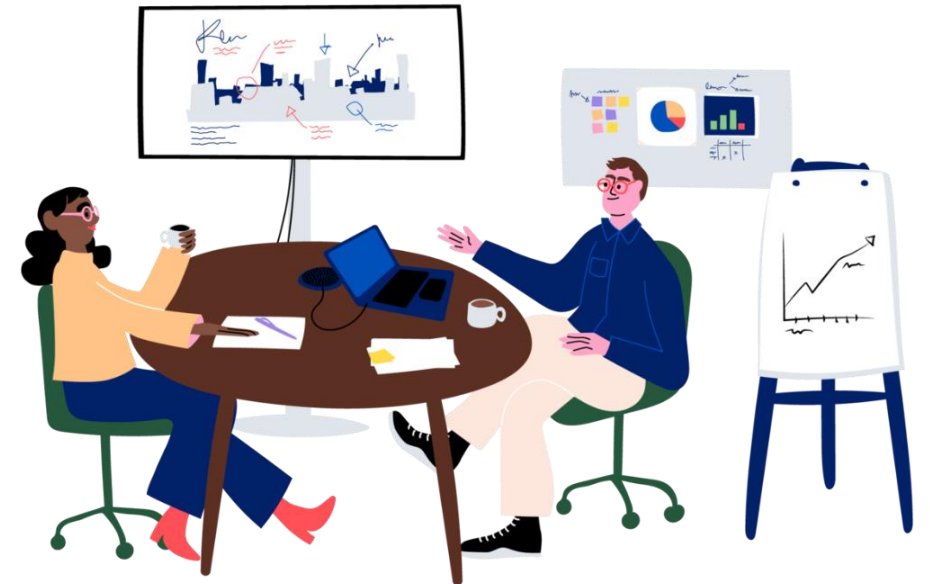

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2025 talousarvion ja strategian osavuosisikatsaus 3 tilanteessa 31.10.2025

Toiminnan analyysi

Varhaiskasvatuksen toiminta

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön toiminnan lähtökohtana on lapsuuden arvostaminen, lasten hyvinvointi ja perheiden tarpeisiin vastaaminen. Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita. Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen. Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärät

Vuoden 2025 käyttösuunnitelmaan on arvioitu väestöennusteen perusteella, että suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olisi keskimäärin 16 659 lasta. Tammi-lokakuussa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on ollut keskimäärin 16 368 lasta. Määrän ennakoitaan asetuvan koko vuoden keskiarvona noin 16 300 lapseen. Kokonaislapsimäärän jääminen käyttösuunnitelmassa arvioidusta aiheutuu yksityisen hoidon tuen yksiköiden ja ostopalveluyksiköiden vähenemisestä.

Lasten määrä kunnallisissa päiväkodeissa on kasvanut käyttösuunnitelmassa arvioitua enemmän ja sen arvioidaan olevan koko vuoden tasolla reilu 100 lasta enemmän kuin käyttösuunnitelmassa. Kasvu kohdistuu erityisesti 3 vuotta täyttäneisiin lapsiin.

Palvelusetelipäiväkotien lapsimäärän ennakoitaan toteutuvan lähes käyttösuunnitelman mukaisesti (+30 lasta verrattuna käyttösuunnitelmaan). Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on kuitenkin jäänyt arvioitua alhaisemmaksi ja sen ennakoitaan olevan koko vuoden keskiarvona lähes 400 lasta pienempi kuin käyttösuunnitelmassa.

Kevätkaudella lapsia oli poikkeusjärjestelyissä lähes 500, syyskaudella määrä on runsaat 300. Syyskauden alussa on pystytty luopumaan osasta kevään poikkeusjärjestelyistä. Useissa kunnallisissa päiväkodeissa on silti jouduttu jatkamaan päiväkodin yhteisiin tiloihin perustettuja lisäryhmiä, jotta uudet hakijat on saatu sijoitettua.

Kunnallisten päiväkotien osalta varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvun lisäksi haasteena on useiden päiväkotien samanaikainen väistötarve päiväkotitilojen kiireellisten ja osin suunniteltujen laajempien korjaustoimien ajalle. Uusien valmistuneiden yksiköiden kapasiteettia ei saada kokonaan käyttöön väistöjen vuoksi.

Tukea tarvitsevien lasten määrän ennakoitaan ylittävän käyttösuunnitelman noin 140 lapsella (1 818 lasta). Vieraskielisten lasten määrän arvioidaan vastaavan melko hyvin käyttösuunnitelmaa (4 930 lasta).

Kotihoidon tuen lapsimäärän lasku on tasoittunut syyskaudella ja vuoden keskiarvon arvioidaan toteutuvan noin 140 lasta alhaisempana kuin käyttösuunnitelmassa.

Toiminnan analyysi

Henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstön saatavuus

Henkilöstömäärä on pysynyt odotetulla tasolla suhteessa lapsimäärän kasvuun huomioiden varhaiskasvatuslaissa määritellyn henkilöstömitoituksen. Kevätkaudella on lisätty henkilöstöä lapsen tuen palveluihin ja varhaiskasvatuksen avustaviin tehtäviin henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2025 henkilöstömäärän (3 400) arvioidaan alittuvan mm. projektihenkilöstön määrän laskun vuoksi.

Varhaiskasvatuksen kelpoisen henkilöstön saatavuus on edelleen haastavaa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien osalta. Kelpoisten hakijoiden määrän kasvu lastenhoitajien tehtäviin on jatkunut. Vakituisen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus on laskenut kahteen edelliseen vuoteen verrattuna.

Kilpailu henkilöstöstä on jatkunut pääkaupunkiseudulla. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen opettajien kelpoisuustilanne on hieman parantunut, mutta tehtävissä edellytetty kelpoisuus on vain hieman yli puolella tehtäviä hoitavista. Kelpoisuustilanteessa on edelleen vaihtelua yksiköiden välillä.

Henkilöstöä on kannustettu opiskeluun. Suomenkielisen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen opettajiksi ja erityisopettajiksi, varhaiskasvatusyksiköiden johtajiksi ja varhaiskasvatuksen sosionomeiksi pätevöityville henkilöille voidaan myöntää kelpoisuuden hankkimista varten täydet palkkaedut enintään neljän kuukauden ajalta tietyin ehdoin. Oppisopimuskoulutusta lastenhoitajan tehtäviin on jatkettu.

Henkilöstön saatavuusohjelmatyötä on jatkettu ja osallistuttu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen kuuden suurimman kaupungin allianssityöhön, jossa etsitään toimenpiteitä korkeakoulutetun varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi. Valtionavustuksella toteuttavan tilauskoulutusmallin valmistelut etenevät ja ensimmäiset koulutukset käynnistyvät alkuvuonna 2026.

Kehittäminen

Varhaiskasvatuksen rakenteellisen tuen muotoja ja prosesseja on kehitetty muuttuneiden normien mukaisesti. Kehittämisessä on painottunut myös esi- ja perusopetuslain ja esiopetussuunnitelman perusteiden tuomat muutokset ja niiden toimeenpano.. Kevään aikana laadittiin Espoon paikallinen esiopetussuunnitelma.

Uuden liikunnan edistämisen itsearviointi- ja kehittämisteeman suunnittelu ja toiminnan kehittäminen on aloitettu ja siihen liittyviä Vasudialogeja jatkettiin. Kansallisen arviontikeskuksen laadunhallinnan arviontikysely toteutettiin lokakuussa ja siihen osallistuttiin meille määritetyn otoksen mukaisesti.

Syksyn arviontikysely on käynnistetty marraskuussa.

Uuden työvuorosuunnittelujärjestelmän käyttöönoton valmistelu on edennyt. Järjestelmän tavoitteena on helpottaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan työvuorojen suunnittelua.

Oma lähiö-paras lähiö! -hankkeessa on tehty tiivistä valmistelua segregaatoin ehkäisyssä. Hanke sisältää sekä laadullista että määrällistä tiedonkeruuta.

Talouden analyysi

Tulojen ja menojen poikkeamat

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulojen 19,5 milj. euroa, arvioidaan ylittyvän 1,1 milj. eurolla. Lasten määrän kasvu on lisännyt asiakasmaksutuloja.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen menojen 308,2 milj. euroa, arvioidaan alittavan muutetun talousarvion 2,5 milj. eurolla. Alkuperäistä talousarviota muutettiin lisäämällä takautuvasti maksettaviin henkilökohtaisten lisien menoihin lähes 0,7 milj. euroa.

Talousarvion alitukseen on vaikuttanut suurimmalta osin yksityisen hoidon tuen kustannusten väheneminen. Henkilöstö- ja työvoimanvuokrauskustannukset ovat alentuneet hyvällä työvuorosuunnittelulla, johtamisella ja tarkalla seurannalla. Alkuvuodesta ennakoidettavia paineita aiheuttaneet kustannukset on saatu siten katetuksi. Syksyllä lasten määrän kasvu ei ole ollut yhtä voimakasta sekä alle 3-vuotiaiden määrä on pienempi kuin keväällä, jolloin henkilöstöä ei ole tarvittu yhtä paljon kuin keväällä.

Ennusteeseen on arvioitu takautuvasti maksuun tulevat palkankorotukset, HK-lisät, kertapalkkiot sekä tiedossa olevat tasopalkkamallin vaikutukset. Lisäksi on arvioitu yksityisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsen tuen uudistuksen vaikutukset 1.8.2025 lukien, päätösten tullessa takautuvasti maksuun.

Palvelujen ostojen ylitykseen vaikuttaa työvoimanvuokraus. Lähes vastaava osuus säästyy henkilöstökuluista sekä palvelusetelimenojen arvioidaan ylittyvän 1,4 milj. euroa. Avustusten arvioidaan alittuvan 3,8 milj. € yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen osalta.

Sisäisten ostojen arvioidaan ylittyvän hieman, mutta toimitilavuokrien ennakoidaan alittuvan 0,7 milj. €. Tämä arvio on huomioitu kohdassa muut toimintakulut.

Ennuste ei sisällä arviota lomapalkkajaksotuksesta.

Investointimenojen arvioidaan alittuvan noin 550 000 eurolla.

1000 EUR Suomenkielinen varhaiskasvatus	Muutettu talousarvio 2025	Ennuste 2025	Poikkeama ENN-MTA	Toteuma-% 2025
Myyntituotot	780	608	-172	21,5%
Maksutuotot	16 709	18 005	1 296	81,2%
Tuet ja avustukset	2 000	2 003	3	60,5%
Vuokratuotot	-	-	-	-
Muut toimintatuotot	40	19	-21	56,0%
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	19 529	20 635	1 106	76,7%
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-
Henkilöstökulut	-146 517	-143 295	3 223	79,5%
Palvelujen ostot	-65 330	-70 385	-5 055	83,5%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 338	-3 287	51	64,7%
Avustukset	-28 720	-24 920	3 800	71,1%
Vuokrat	-33	-33	0	81,0%
Muut toimintakulut	-617	-47	570	25,9%
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-244 556	-241 968	2 589	79,3%
Sisäinen myynti	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-63 719	-63 788	-69	82,4%
Toimintatuotot yhteensä	19 529	20 635	1 106	76,7%
Toimintakulut yhteensä	-308 276	-305 755	2 520	79,9%
TOIMINTAKATE	-288 747	-285 120	3 626	80,1%

Tulostavoitteet

Henkilöstön tunnuslukuja

Kelpoisen henkilökunnan osuudet raportoidaan kaksi kertaa vuodessa, helmikuun ja syyskuun tilanteista. Tehtäviinsä kelpoisen henkilökunnan osuus on syyskuun lopun seurannassa lisääntynyt kaikissa tehtäväryhmissä verrattuna vuoden lähtöarvoon: varhaiskasvatuksen opettajat 51 % → 54,7 %, varhaiskasvatuksen erityisopettajat 72,3 % → 74,3 %, varhaiskasvatuksen lastenhoitajat 67,3 % → 73,4 %. Kelpoisten varhaiskasvatuksen sosionomien osuus on 38,9 % (kevään 2025 tieto 21,8 %). Henkilökunnan koulutustasoa pyritään nostamaan monin eri toimin, esim. allianssitoimenpiteet korkeakoulutettujen saatavuuden parantamiseen. Lisäksi veto- ja pitovoimaan panostetaan mm. johtamisen, työhyvinvoinnin ja toimintakulttuurin kehittämisellä.

Työfiilismittarin työssä jaksaminen on lokakuun mittauksessa 6,8 (lähtöarvo vuoden 2024 lopussa 6,7).

Vieraskielisen henkilökunnan osuus on syyskuun lopussa 17,3 %. Se on noussut kesäkuun tilanteesta (17 %), mutta laskenut suhteessa vuoden 2024 lähtöarvoon (18,6 %). Vieraskielisiä työntekijöitä on erityisesti määräaikaissa lastenhoitajan tehtävissä. Projektihenkilöstön ja työllistettyjen määrän väheneminen sekä kelpoisten lastenhoitajien hakijamäärien kasvu heijastuvat vieraskielisten henkilökunnan määrään laskevasti.

Palvelusetelillä toteutetun varhaiskasvatuksen tunnuslukuja

Palveluseteliyksiköissä oli lokakuussa 1 942 lasta (lähtöarvo vuoden 2024 lopussa 1 827). Palvelusetelipäiväkoteja oli 34 (vuoden 2024 lopussa 31 kpl).

Vuoden ensimmäinen arviointikysely huoltajille toteutettiin huhti-toukokuussa. Huoltajien tyytyväisyys lapsen varhaiskasvatuspaikkaan ja varhaiskasvatukseen oli säilynyt samalla tasolla kuin syksyn 2024 mittauksessa (ka. 5,4, asteikolla 1-6). Vuoden toinen arviointikysely toteutetaan marraskuun aikana ja sen tuloksia raportoidaan OVK 4 raportoinnissa. Marraskuun arvioinnissa kannustetaan yhteistyössä palveluntuottajien kanssa nostamaan huoltajien vastausaktiivisuutta.

Palvelusetelitoimintaa on kehitetty yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Palveluntuottajien kanssa on käyty vuoropuhelua ja järjestetty yhteistyötilaisuuksia. Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirjaa on päivitetty ja sen muutokset on hyväksytty lautakunnissa alkuvuodesta.

Palvelusetelin enimmäisarvon korotus 978 eurosta 1 008 euroon on hyväksytty kaupunginhallituksessa. Muutokset tulivat voimaan jo 1.3.2025 alkaen.